

**Алгоритм
неврологічного обстеження новонародженого**

згідно «Клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років»,
(наказ МОЗ України від 20.03.2008р. № 149) та «Протоколу медичного догляду за здоровою
новонародженою дитиною (наказ МОЗ України від 04.04.2005 № 152)

	Дії	Норма, яку слід озвучувати
1.	1) Вдягніть рукавички (за відсутності рукавичок Ви відсторонюєтесь від дослідження !) 2) Привітайте матір 3) Поясніть, що Ви збираєтесь робити	- Добрий день - Зараз я оціню стан нервової системи та рефлекси Вашої дитини
	Оцінка активності та поведінки дитини	
2.	Запитайте матір: Скільки часу дитина спить / не спить?	- Дитина спить між годуваннями та прокидається, коли зголодніла
3.	Запитайте матір: Дитина спокійна, збуджена чи млява?	- Дитина спокійна після годування
4.	Запитайте матір: Дитину легко заспокоїти, коли вона плаче?	- Якщо дитина починає плакати, її легко заспокоїти
	Перевірка тону м'язів дитини, яка лежить на спині	
5.	1) Розкрийте пелюшки 2) Перевірте тонус м'язів дитини, подивившись на кінцівки дитини	- Кінцівки у флексорній позиції, тобто підвищений тонус м'язів-згиначів - Дитина активно рухає кінцівками - Тонус м'язів задовільний
	Перевірка транзиторних рефлексів удитини в положенні на спині	
	Пошуковий рефлекс	
6.	Перевірте пошуковий рефлекс: 1) погладьте кута рота праворуч 2) погладьте кут рота ліворуч	- Обидва кутарота опускаються при погладжуванні - Голова повертається в бік подразника Пошуковий рефлекс живий, симетричний
	Хоботковий рефлекс	
7.	Перевірте хоботковий рефлекс: 1) постукайте пальцем по губах	- Губи випинаються в трубочку - Хоботковий рефлекс викликається
	Долонно-ротовий (Бабкіна) рефлекс	
8.	Перевірте долонно-ротовий (Бабкіна) рефлекс: 1) симетрично натисніть своїми пальцями на області підвищень великих пальців кистей	Дитина: - відкриває рот; - нахилиє голову; - згинає руки (плечі та передпліччя). - Долонно-ротовий рефлекс Бабкіна викликається
	Верхній хапальний рефлекс	
9.	Перевірте верхній хапальний рефлекс: 1) покладіть у обидві долоні дитині свої вказівні пальці	- Пальці дитини рефлекторно стискають вказівні пальці лікаря - Верхній хапальний рефлекс живий, симетричний
	Рефлекс Моро	
10.	Перевірте рефлекс Моро: 1) вдарте своєю долонею по поверхні стола, на якій лежить дитина	Дитина: - симетрично відводить руки в сторони; - потім зводить обидві руки зохвачуванням тулуба. - Рефлекс Моро живий, симетричний
	Перевірка транзиторних рефлексів у дитини у вертикальному положенні спиною до лікаря з підтримкою під плечі	
11.	1) Поверніть дитину на бік 2) Візьміть дитину двома руками під плечі спиною до себе, таким чином, щоб чотири пальці обох рук	<i>Починаю перевіряти транзиторні рефлекси опори і автоматичної ходи*</i>

	охоплювали грудну клітку спереду, а великі пальці обох рук підтримували голову ззаду / з боків 3) Підійміть дитину вертикально	
	Рефлекс опори	
12.	Перевірте рефлекс опори: 1) доторкніться стопами дитини до поверхні стола	Дитина: - спочатку відсмикує обидві ніжки від опори; - потім підтискає їх під себе; - потім випрямляє ніжки, притискаючи їх до поверхні столу. - Рефлекс опори живий, симетричний
	Рефлекс автоматичної ходи	
13.	Перевірте рефлекс автоматичної ходи: 1) доторкніться однією ногою дитини до поверхні стола 2) нахиліть її тулуб вперед	- Дитина робить кроки по поверхні столу - Рефлекс викликається
	Перевірка транзиторних рефлексів дитини у положенні на животі	
14.	Покладіть дитину на живіт	<i>Починаю перевіряти захисний рефлекс і рефлекс повзання*</i>
	Захисний рефлекс	
15.	Перевірте захисний рефлекс: 1) оцініть позицію голови дитини, яка лежить на животі	Дитина: - повертає голову в бік; - робить спроби її підняти. - Захисний рефлекс викликається
	Рефлекс повзання	
16.	Перевірте рефлекс повзання: 1) приставте свою долоню до підшов дитини 2) перевірте, що робить дитина	- Дитина активно рухається (повзе) вперед зв'язуванням рук і ніг - Рефлекс повзання викликається
17.	Зробіть висновок	- Все добре, дитина активна - Всі рефлекси викликаються добре
18.	Завершіть дослідження 1) Загорніть дитину у пелюшки 2) Подякуйте мати 3) Спитайте у матері, чи є в неї запитання	- Дякую! - Чи є у Вас запитання?

Примітка: * озвучувати не обов'язково

Алгоритм

оцінки артеріального тиску (АТ) дитини за допомогою таблиць центильного розподілу показників артеріального тиску в залежності від статі, віку та центильної оцінки росту

№	Дії	Можливі варіанти оцінки антропометричних показників				
	Оцінка зросту дитини за допомогою центильного графіку					
1.	Виберіть центильний графік для оцінки зросту дитини з урахуванням статі та віку					
2.	Відзначте на графіку точку перетинання між показниками віку дитини (вертикальна лінія) та її зросту (горизонтальна лінія)					
3.	Визначте лінію (криву) або коридор між лініями (кривими), де знаходиться точка перетинання зросту та віку. Результат озвучте	5 центиль	10 центиль	25 центиль	50 центиль	
		75 центиль	90 центиль	95 центиль		
	Оцінка артеріального тиску за допомогою центильної таблиці з урахуванням статі віку і центильної оцінки зросту*					
4.	Виберіть таблицю для оцінки АТ дитини з урахуванням статі, віку та центильозросту					
	Оцінка систолічного артеріального тиску					
5.	Знайдіть, між якими центілями знаходиться систолічний АТ дитини з <u>урахуванням її центіля по росту</u>					
6.	Озвучте результат оцінки систолічного артеріального тиску (САТ) залежно від центіля по росту	<90 процентілю		≥ 90-го < 95-го процентілю		
		АТ ≥ 95-го < (95-го процентілю + 12 мм рт.ст.) АБО 130 /80 – 139 /89 мм рт.ст		АТ ≥ (95-го процентілю + 12 мм рт.ст.) АБО ≥ 140 / 90 мм рт.ст.		
7.	Оцініть результат та озвучте оцінку САТ	Нормальний АТ		Підвищений АТ		
		І ступінь артеріальної гіпертензії		ІІ ступінь артеріальної гіпертензії		
	Оцінка діастолічного артеріального тиску					
8.	Знайдіть, між якими центілями знаходиться діастолічний АТ дитини з <u>урахуванням її центіля по росту</u>					
9.	Озвучте результат оцінки діастолічного артеріального тиску (ДАТ) залежно від центіля по росту	<90 процентілю		≥ 90-го < 95-го процентілю		
		АТ ≥ 95-го < (95-го процентілю + 12 мм рт.ст.) АБО 130 /80 – 139 /89 мм рт.ст		АТ ≥ (95-го процентілю + 12 мм рт.ст.) АБО ≥ 140 / 90 мм рт.ст.		
10.	Оцініть результат та озвучте оцінку ДАТ	Нормальний АТ		Підвищений АТ		
		І ступінь артеріальної гіпертензії		ІІ ступінь артеріальної гіпертензії		
11.	Зробіть узагальнюючий висновок щодо оцінки АТ, озвучте його	Наприклад: - Артеріальний тиск дитини нормальний АБО				

		- Сistolічний і діастолічний тиск дитини підвищений
--	--	---

*Додаток- https://www.cdc.gov/growthcharts/clinical_charts.htm
https://www.nhlbi.nih.gov/files/docs/guidelines/child_tbl.pdf

Основні показники ступенів підвищення артеріального тиску

	Діти у віці від 1 до 13 років	Діти 13 років і старше
Нормальний АТ	АТ < 90-го процентілю	АТ < 120/80 мм рт.ст.
Підвищений АТ	АТ $\geq$ 90-го < 95-го процентілю	АТ 120/80 – 129 /80 мм рт.ст.
I ступінь артеріальної гіпертензії	АТ $\geq$ 95-го < (95-го процентілю + 12 мм рт.ст.) АБО 130 /80 – 139 /89 мм рт.ст	АТ 130 /80 – 139 /89 мм рт.ст.
II ступінь артеріальної гіпертензії	АТ $\geq$ (95-го процентілю + 12 мм рт.ст.) АБО $\geq$ 140 / 90 мм рт.ст.	АТ $\geq$ 140 / 90 мм рт.ст.

Алгоритм
оцінки загального аналізу крові дитини,
затверджений на засіданні кафедри пропедевтики педіатрії
Одеського національного медичного університету

	Дії	Можливі варіанти оцінки		
	Озвучуйте результат оцінки кожного показника загального аналізу крові та лейкоцитарну формулу, використовуючи відповідні терміни			
1.	1) Привітайте матір 2) Поясніть, що Ви збираєтесь робити	- Добрий день - Зараз я оціню показники загального аналізу крові Вашої дитини		
2.	Визначте вік та стать дитини і оцінюйте показники з урахуванням віку та статі дитини*	- Вік дитини ____ місяців / років - Хлопчик / дівчинка		
	Оцінка показників червоної крові			
3.	Оцініть кількість еритроцитів	Анемія (еритроцитопенія)	Норма	Еритроцитоз
4.	1) Оцініть рівень гемоглобіну. 2) За наявності анемії, визначте її ступінь	Анемія: - Легка (I) - Помірна (II) - Тяжка (III)	Норма	Підвищений
5.	Оцініть кольоровий показник	Гіпохромія	Нормохромія	Гіперхромія
6.	Охарактеризуйте регенераторну здібність кісткового мозку за рівнем ретикулоцитів	Гіпо-регенераторна	Нормо-регенераторна	Гіпер-регенераторна
	Оцінка швидкості осідання еритроцитів			
7	Оцініть ШОЕ	-	Норма	Прискорена
	Оцінка рівню тромбоцитів			
8.	Оцініть кількість тромбоцитів	Тромбоцитопенія	Норма	Тромбоцитоз
	Оцінка показників білої крові			
9.	Оцініть кількість лейкоцитів	Лейкопенія	Норма	Лейкоцитоз
	Оцінка лейкоцитарної формули (відносного вмісту окремих форм лейкоцитів)			
10	Оцініть наявність і відносний вміст молодих форм лейкоцитів	-	Норма	- Зсув лейкоцитарної формули вліво - Наявність бластних клітин
11	Оцініть відносний вміст лейкоцитів в лейкоцитарній формулі	Відносна: - нейтропенія - лімфопенія	Відповідає віку (норма)	Відносний: - нейтрофіліоз - лімфоцитоз - еозінофілія - моноцитоз
12	Зробіть висновок щодо виявлених гематологічних синдромів і озвучте його	Наприклад: В аналізі крові є зміни: - Синдром анемії, ймовірно, є дефіцит заліза АБО - Синдром тромбоцитопенії АБО - Інфекційно-запальний синдром		
13	Подякуйте матері			

*Додаток.

Норми лабораторних показників у дітей

1. Показники загального аналізу крові у дітей різного віку

Показник	Вік						
	1 день	4–5 днів	6 міс	1 рік	4–5 років	6–12 років	Старше 12 років
Гемоглобін г/л Hb	180-240	150-200	110-140	110-140	115-140	115-140	X-130-160 Д-120-140
Еритроцити Т/л RBC	4,5-7,5	4,0-6,5	3,9–5,3	3,9–5,3	3,9–5,3	3,9–5,3	X- 4,0–5,0 Д-3,9–4,7
Кольоровий показник МСНС %	0,85-1,15	0,85-1,15	0,85-1,15	0,85-1,15	0,85-1,15	0,85-1,15	0,85-1,15
Ретікулоцити % RTC	5–50	5–50	5–20	5–20	5–20	5–20	5–20
Тромбоцити Г/л PLT	180-490	180-490	180-400	180-400	160-390	160-350	160-320
ШОЕ мм/год ESR	2-4	2-4	4-10	4-12	4-12	4-12	8-12
Лейкоцити Г/л WBC	9-30	9-14	6-13	5-12	5-12	4-10	4-9,5
Нейтрофіли паличкоядерні %	1-10	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-4
Нейтрофіли сегментоядерні %	45-80	35-55(45)	20–40	20-40	35-55(45)	40-60	40-60
Еозінофіли % EOS	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5
Базофіли % BAS	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Лімфоцити % LYM	15-35	35-55(45)	40-75	40-75	35-55(45)	30–45	30–45
Моноцити % MON	2-10	2-10	2-10	2-10	2-10	2-10	2-10

2. Критерії анемії та її ступені тяжкості за рівнем гемоглобіну (г/л) (ВООЗ, 2011)

Вік	Немає анемії	Анемія		
		Легка	Помірна	Тяжка
6 – 59 міс	110 і більше	100 – 109	70 – 99	До 70
5 – 11 років	115 і більше	110 – 114	80 – 109	До 80
12 – 14 років	120 і більше	110 – 119	80 – 109	До 80
Дівчинки 15 років і старше	120 і більше	110 – 119	80 – 109	До 80
Хлопчики 15 років і старше	130 і більше	110 – 129	80 – 109	До 80

**Алгоритм
оцінки аналізу сечі за Зимницьким,
затверджений на засіданні кафедри пропедевтики педіатрії
Одеського національного медичного університету**

	Дії	Можливі варіанти оцінки
	Озвучуйте результат оцінки кожного показника аналізу сечі за Зимницьким, використовуючи відповідні терміни	
1.	Привітайте матір	Добрий день
2.	Поясніть, що Ви збираєтесь робити	Зараз я інтерпретую аналіз сечі за Зимницьким, щоб оцінити функцію нирок Вашої дитини
3.	Визначте вік дитини і оцінюйте показники з урахуванням віку дитини*	- Вік дитини ____ місяців / років - Хл опчик / дівчинка
4.	Розрахуйте денний діурез (ДД–1-4 порції) і запишіть результат на бланку аналізу	
5.	Розрахуйте нічний діурез (НД – 5–8 порції) і запишіть результат на бланку аналізу	
6.	Оцініть співвідношення денного і нічного діурезу, щоб визначитись, чи є ніктурія	- Нормальне (ДД>НД) - Ніктурія (ДД ≤ НД)
7.	Розрахуйте добовий діурез: ДобД = ДД +НД, і запишіть результат на бланку аналізу	
8.	Розрахуйте % виділеної сечі від вжитої рідини (ВР) за пропорцією: $\frac{ВР}{ДобД} = \frac{100\%}{X}$ $X = \frac{ДобД \times 100}{ВР}$ Запишіть результат на бланку аналізу	
9.	Оцініть, відповідає добовий діурез нормі, чи ні	- Норма - Поліурія
10.	Якщо добовий діурез 500 мл і менше, розрахуйте діурез на 1 кг маси тіла на добу ($\frac{ДобД}{маса\ тіла}$)	- Норма - Олігурія
11.	Зафіксуйте (підкресліть) найнижчі та найвищі показники питомої ваги сечі	
12.	Оцініть коливання питомої ваги окремих порцій сечі	- Норма - Гіпостенурія - Ізостенурія - Гіперстенурія
13.	Оцініть функцію нирок, при виявленні порушень вкажіть, яка / які функцій нирок порушені	Виявлено : - Нормальна функція нирок - Порушена видільна функція - Порушена концентраційна функція - Порушена гормон синтезуюча функція
14.	Подякуйте матері та спитайте чи є в неї запитання	- Дякую - Чи є у Вас запитання?

1. Показники аналізу сечі за Зимницьким у дітей

1. Добовий діурез

- Норма:

- Орієнтовно: 0,8 – 2,0 л
- 65–80% від випитої за добу рідини
- Значне коливання протягом доби кількості сечі в окремих порціях 0 – 300 мл

- **Поліурія** – збільшення добового діурезу більше 2,0 л або більше 80 % від випитої рідини

- **Олігурія** – добовий діурез менше ніж 500 мл або 20 мл/кг/добу

2. Денний діурез (ДД) переважає над нічним – приблизно 2:1 або 2/3 – 3/4 добового діурезу

- **Ніктурія** – нічний діурез рівний денному діурезу (ДД : НД = 1:1) у дітей старше 2 років (до 2 років це норма) або нічний діурез переважає на деннім діурезом (ДД < НД) у будь-якому віці – може бути ознакою порушення концентраційної функції нирок

3. Питома вага:

- Нормальна концентраційна функція нирок:

- Коливання питомої ваги протягом доби у межах 1 008 – 1 025 ТА
- хоча б в одній порції питома вага має бути не нижча, ніж 1 018, у дітей до 5 років – не нижче 1 012

- **Ізостенурія** – нездатність нирок виробляти концентровану і розведену сечу – питома вага сечі приблизно така, як первинної сечі (близько 1 010), коливання в усіх порціях на добу 1 009–1013

- **Гіпостенурія** – виділення сечі постійно низької питомої ваги з малими коливаннями 1 008 і нижче – також ознака порушення концентраційної здатності нирок, найчастіше при нецукровому діабеті

- **Гіперстенурія** – підвищення питомої ваги сечі в усіх порціях вище ніж 1 030 – результат збільшення в сечі щільних речовин в наслідок зневоднення, або при збільшенні реабсорбції води в ниркових канальцях при судинній недостатності, або при підвищенні рівня глюкози в сечі

Алгоритм
оцінки загального аналізу сечі дитини,
затверджений на засіданні кафедри пропедевтики педіатрії
Одеського національного медичного університету

	Дії	Можливі варіанти оцінки
	Озвучуйте результат оцінки кожного показника загального аналізу сечі, використовуючи відповідні терміни	
15.	Привітайте матір	- Доброго дня!
16.	Визначте вік та стать дитини і оцінюйте показники з урахуванням віку та статі*	- Дитині _____ місяців / років - Хлопчик /дівчинка
	Фізико-хімічні властивості	
17.	Оцініть колір сечі	- Солом'яно-жовта - Темна - Червоно-коричнева
18.	Оцініть прозорість сечі	- Прозора - Каламутна
19.	Оцініть рН	- Нейтральна - Кисла - Лужна
20.	Оцініть рівень білку	- Норма - Протеїнурія
21.	Оцініть рівень глюкози	- Норма - Глюкозурія
22.	Оцініть рівень кетонових тіл	- Норма - Кетонурія
23.	Оцініть рівень нітритів	- Норма - Нітритурія
	Мікроскопічне дослідження	
24.	Оцініть кількість еритроцитів	- Норма - Гематурія
25.	Оцініть кількість лейкоцитів	- Норма - Лейкоцитурія
26.	Оцініть наявність епітелію та його вид	- Норма - Перехідний - Нирковий
27.	Оцініть наявність циліндрів та їх вид	- Норма - Циліндрурія: гіалінові, зернисті, епітеліальні, еритроцитарні, лейкоцитарні, восковидні
28.	Оцініть наявність солей та їх вид	- Норма - Кристалурія: уратурія, оксалатурія, фосфатурія
29.	Оцініть наявність бактерій	- Норма - Бактеріурія
30.	Зробіть висновок щодо виявлених змін в загальному аналізі сечі та скажіть, для якого клінічного нефрологічного синдрому це характерно	Наприклад: - Сечовий синдром: лейкоцитурія, еритроцитурія, бактеріурія АБО - Нефритичний синдром АБО - Нефротичний синдром
31.	Скажіть, для якого / яких захворювань ці зміни характерні	Наприклад: - Інфекція сечової системи АБО - Гломерулонефрит
32.	Подякуйте матері та спитайте чи є в неї запитання	- Дякую ! - Чи є у Вас запитання?

*** ДОДАТОК. Норми лабораторних показників у дітей**

1.Показники загального аналізу сечі у дітей

рН	5,0-7,5
Білок	< 0,033 г/л
Глюкоза	В нормі відсутня
Кетонові тіла	В нормі відсутні
Білірубін	В нормі відсутній
Нітрити	В нормі відсутні
Гемоглобін	В нормі відсутній
Еритроцити	< 2 еритроцитів/мкл
Лейкоцити	
- Хлопчики	< 5 в полі зору
- Дівчата	< 10 в полі зору
Клітини плоского епітелію	
- Дівчата	< 5 в полі зору
- Хлопчики	< 3 в полі зору
Клітини перехідного епітелію	< 1 в полі зору
Клітини ниркового епітелію	В нормі відсутні
Циліндри	В нормі відсутні
Бактерії	В нормі відсутні
Неорганічний осад, кристали	В нормі відсутні
Слиз	В нормі в незначній кількості

**Алгоритм
дослідження та оцінки менінгеальних симптомів у дитини**

№	Дії	Можливі варіанти оцінки менінгеальних симптомів, які Ви повинні озвучити	
1	Привітайте матір і поясните, що Ви збираєтесь робити	Добрий день, зараз я перевірю ознаки подразнення мозкових оболонок у дитини	
		Менінгеальні симптоми	
		позитивні	негативні (норма)
	Пальпація переднього тім'ячка		
2	Проведіть пальпацію переднього (великого) тім'ячка у дитини першого року життя, <u>озвучуючи всі дії та результат перевірки:</u> 1) на верхній частині голови в ділянці, яка обмежена двома тім'яними та лобною кістками, пропальпіруйте переднє тім'ячко	Симптом позитивний: - вибухання - напруження та пульсація переднього тім'ячка	Норма – симптом негативний: - переднє тім'ячко на рівні кісток черепа, - - напруження та пульсація його відсутні
3	Для дослідження наступних симптомів помістите пацієнта у положення лежачи на спині з витягнутими нижніми кінцівками, <u>озвучуючи всі дії</u>		
	Перевірка симптому ригідності потиличних м'язів		
4	Перевірте ригідність потиличних м'язів у дитини, яка лежить на спині, <u>озвучуючи всі дії та результат перевірки:</u> 1) Одночасно: - правою (домінуючою) рукою зафіксуйте груди дитині, злегка натискуючи на них; - ліву (недомінуючу) руку підведіть під голову; 2) зробіть спробу нагнути голову вперед в напрямі до грудей	Симптом позитивний: - біль - утруднення або навіть неможлива згинання через напруження м'язів шиї	Норма – симптом негативний: - згинання зовсім легке, вільне - безболісне
	Перевірка симптому Брудзинського верхнього		
5	Перевірте симптом Брудзинського верхній у дитини, яка лежить на спині, <u>озвучуючи всі дії та результат перевірки:</u> 1) Одночасно: - правою (домінуючою) рукою зафіксуйте груди дитині, злегка натискуючи на них; - ліву (недомінуючу) руку підведіть під голову; 2) зробіть спробу нагнути голову вперед в напрямі до грудей; 3) подивіться на нижні кінцівки дитини	Симптом позитивний: - швидке рефлекторне («захисне») згинання обох нижніх кінцівок у кульшовому і колінному суглобах (ноги неначе підкидаються)	Норма – симптом негативний: - не спостерігається згинання у нижніх кінцівках
	Перевірка симптому Брудзинського середнього		
6	Перевірте симптом Брудзинського середній у дитини, яка лежить на спині, <u>озвучуючи всі дії та результат перевірки:</u> 1) натисніть ребром долоні на ділянку лона; 2) подивіться на нижні кінцівки дитини	Симптом позитивний: - згинання нижніх кінцівок у кульшовому і колінному суглобах	Норма – симптом негативний: - не спостерігається згинання у нижніх кінцівках
	Перевірка симптому Брудзинського нижнього		
7	Перевірте симптом Брудзинського нижній у дитини, яка лежить на спині, <u>озвучуючи всі дії та результат перевірки:</u> 1) проведіть пасивне згинання однієї ноги в кульшовому і колінному суглобах; 2) подивіться на іншу нижню кінцівку	Симптом позитивний: - мимовільно згинається друга нога	Норма – симптом негативний: - не спостерігається згинання другої ноги
	Перевірка симптому Керніга		
8	Перевірте симптом Керніга у дитини, яка лежить на спині, <u>озвучуючи всі дії та результат перевірки:</u> 1) одну руку покладіть на коліно однієї із кінцівок дитини; другою рукою	Симптом позитивний: - розгинання болюче і повністю розігнути не вдається – кут між стегном і гомілкою при	Норма – симптом негативний: - такий рух відбувається легко й без болю

	підтримуйте гомілку цієї же кінцівки в ділянці ахілова сухожилля; 2) проведіть пасивне згинання кінцівки у кульшовому і колінному суглобах під прямим кутом (90 °); 3) випряміть кінцівку у колінному суглобі	розгинання ноги не більше 135°	- гомілка розгинається до прямої лінії зі стегном (180°)
	Перевірка симптому Лесажа		
9	Перевірте симптом Лесажа, <u>озвучуючи всі дії та результат перевірки:</u> 1) Візьміть дитину під пахви 2) Підніміть дитину, придержуючи вказівними пальцями голову з боку спини 3) Подивиться на ноги дитини	Симптом позитивний: - підтягування ніг до живота (зігнання їх в кульшових та колінних суглобах) - тривала їх фіксація у такому зігнутому положенні	Норма – симптом негативний: - ніжки вільно рухаються (згинаються та розгинаються)
10	Завершить дослідження: <u>озвучте висновок, подякуйте мати</u>		Дитина не має ознак подразнення мозкових оболонок. Дякую.

Примітки: * - пальпація переднього тім'ячка та перевірка симптому Лесажа проводиться у дітей віком до 1 року; -симптоми Брудзінського і Керніга досліджують після 4-х місяців життя, так як у здорових дітей до 3-4 місячного віку вони є фізіологічною особливістю, що пов'язано з фізіологічним гіпертонусом м'язів, які згинають верхні та нижні кінцівки.